

L'AJUDA OFICIAL AL DESENVOLUPAMENT, EL SECTOR AIGUA I ELS OBJECTIUS DEL MIL·LENNI

Gonzalo Marín

Enginyeria Sense Fronteres

El context general

Una aproximació molt generalitzada en tractar la problemàtica de l'aigua és considerar-la com un recurs natural fonamental per a la vida i l'activitat econòmica i social; tant és així que la disponibilitat de sistemes d'aigua potable i sanejament s'assumeix actualment com un condicionant fonamental per al desenvolupament sostenible.

Resulta coherent amb aquest plantejament el fet que un dels objectius de desenvolupament del mil·lenni adoptat per les Nacions Unides en 2000 sigui, precisament, el de reduir a la meitat, en 2015, el nombre de persones sense accés a l'aigua potable. Com és sabut, aquest objectiu es va ampliar durant la Cimera de Johannesburg de 2002, a la consideració addicional i en els mateixos termes temporals de l'accés al sanejament. Posteriorment ambdós objectius han estat defensats en les distintes reunions internacionals que han tingut lloc sobre el tema.

Es tracta, sens dubte, d'un compromís de gran calat tota vegada que s'estima que actualment són 1.100 milions les persones que no disposen d'accés a l'aigua potable i prop de 2.400 milions les que no compten amb sistemes de sanejament adequats. Segons estimacions d'UNICEF, per a aconseguir el que es pretén serà necessari que cada dia fins a l'any 2015 unes 300.000 persones accedeixin a l'aigua potable i prop de 500.000 a nous sistemes de sanejament.

A efectes de definir una estratègia per a complir els objectius al·ludits, cal tenir en compte que les xifres anteriors emmarquen el problema però no el caracteritzen en tota la seva dimensió i complexitat, ja que són el reflex quantitatiu d'una realitat que presenta grans diferències geogràfiques i, dins d'una mateixa zona, desigualtats radicals entre l'àmbit rural i l'urbà. Això queda clarament reflectit al Quadre 1:

QUADRE 1.

Cobertures d'abastament i sanejament

ÀREA	% POBLACIÓ AMB ACCÉS A MILLORS FONTS D'AIGUA. 2000		% POBLACIÓ AMB ACCÉS A MILLORS SERVEIS DE SANEJAMENT. 2000	
	URBANA	RURAL	URBANA	RURAL
Mundial	95	71	85	40
Regions desenvolupades	100	94	100	93
Regions en desenvolupament	92	69	77	35
Àfrica septentrional	95	83	96	81
Àfrica Subsahariana	83	45	74	43
Amèrica Llatina i Carib	94	66	86	52
Àsia oriental	94	66	70	27
Àsia centromeridional	95	80	70	25
Àsia sudoriental	91	71	80	55
Àsia occidental	88	71	97	61
Oceania	76	40	87	71

És immediat concloure que, encara que a escala mundial la cobertura d'abastament d'aigua és d'un 82% i la disponibilitat de sistemes de sanejament aconsegueix tan sols el 60%, els dèficit més destacats, per quant a l'abastament es refereix, es donen a les zones rurals d'Àfrica Subsahariana i Oceania –Que aconsegueixen cobertures de tan sols el 66%–, mentre que el sanejament té la seva menor cobertura també en l'àmbit rural d'Àfrica Subsahariana i Àsia oriental i centromeridional, on la cobertura descendeix a valors del 25%.

En un altre ordre de coses, i d'acord amb dades de l'informe sobre Desenvolupament Humà de 2003 del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), resulta que, dels 46 països que tenen una cobertura d'abastament d'aigua menor al 75%, tots estan a Àfrica o Àsia, excepte tres que són d'Oceania (Illes Salomó, Fiji i Papua Nova Guinea), un d'Orient Mitjà (Iemen), un altre d'Amèrica (Haití) i un altre d'Europa de l'Est (Romania). Pel que fa a l'accés al sanejament, són 58 els països amb una cobertura menor del 75%, dels quals 32 estan a Àfrica, 13 a Àsia, 8 a Amèrica, 3 a Oceania, 1 a Europa de l'Est i un altre en Orient Mitjà.

És evident que qualsevol política encaminada a complir l'objectiu del mil·lenni relacionada amb l'aigua deu necessàriament tenir en compte la realitat geogràfica i geopolítica que es dedueix dels paràgrafs anteriors.

D'altra banda, és rellevant el fet que dels països amb cobertures d'abastament menors al 75%, més del 90% tenen la categoria de *països pobres altament endeutats*; aquest percentatge és menor –gairebé el 50%–, quan es tracta de països amb cobertures menors del 75% de sistemes de sanejament. Aquestes dades han d'assumir-se com a condicionants del tipus d'ajuda destinada al sector aigua en què, sens dubte, s'hauria de afavorir la modalitat de donacions enfront dels crèdits, perquè el compliment dels compromisos del mil·lenni s'inscriu, tal com van ser concebuts, en la dinàmica de lluita contra la pobresa i la consecució del desenvolupament sostenible.

Finalment, i a efectes de tenir en compte tots els factors que implica assumir els compromisos del mil·lenni, s'estima que, per a complir-los, serà necessari mobilitzar un esforç inversor estimat en uns 60 mil·lards de dòlars anuals, enfront dels 30 mil·lards que actualment es destinen al sector aigua; no obstant, no es compté, encara avui, amb estudis globals respecte d'això i totes les iniciatives institucionals que s'han abordat –l'informe Camdessus, les Europees de *Water for Life* i les del Banc Mundial– es recolzen en el paper preponderant del sector privat, en la consideració de l'aigua com un bé econòmic, que ha d'estar subjecte a les regles del mercat, i en la consideració de clàusules de condicionalitat que facin possibles els aspectes anteriors.

No obstant, una part substancial de la inversió es canalitzarà a través de l'ajuda oficial al desenvolupament i, en conseqüència, és convenient que les polítiques associades es corresponguin amb els objectius assumits. La comprovació d'aquest fet és, precisament, la qual cosa es pretén amb l'anàlisi que es realitza a continuació amb l'AOD espanyola destinada al sector aigua.

L'AOD espanyola i el sector aigua

Tal com s'expressa clarament en la *Llei de Cooperació Internacional per al Desenvolupament* i en el vigent *Pla director de la Cooperació Espanyola 2001-2004*, la política espanyola en aquesta matèria es basa en el principi del desenvolupament humà i social sostenible, equitatiu i participatiu, i integra aspectes fonamentals com són el foment dels drets humans, la democràcia, l'estat de dret i la bona gestió dels assumptes públics. El seu eix principal és la lluita contra la pobresa –veure l'article VII de la *Llei* i el preàmbul del *Pla director*–, alineant-se així amb la tendència que impera en la comunitat donant internacional, on la lluita contra la pobresa s'ha convertit, almenys formalment, en la primera prioritat de les estratègies de cooperació al desenvolupament, tant entre els Organismes Internacionals (Nacions Unides, Banc Mundial, Fons Monetari Internacional i Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic –OCDE) com entre els països donants.

L'objectiu de reduir la pobresa implica recolzar el desenvolupament econòmic, social i mediambiental sostenibles i fomentar la integració progressiva dels països en vies de desenvolupament en l'economia internacional. En el context de la *Llei* i del *Pla director*, això s'aconsegueix, fonamentalment, a través de la inversió pública i privada, tant nacional com internacional, el comerç lliure i l'ajuda Oficial al Desenvolupament. S'entén aquesta última com (sic): “el conjunt d'activitats que es tradueixen en transferències de recursos públics materials i humans que, directament o en col·laboració amb entitats privades, són destinats als països en vies de desenvolupament de forma bilateral o a través d'organitzacions multilaterals”.

L'aigua com a sector específic no està explícitament contemplat ni en la *Llei*, ni en el *Pla director*; no obstant, sí que es considera transversalment en diverses de les prioritats sectorials que s'estableixen en ambdós documents. Així, en la *Llei*, el tema de l'aigua es troba integrat en els següents sectors:

Article 7. Prioritats sectorials

(...) serveis socials bàsics, amb especial incidència en salut, sanejament, educació, obtenció de la seguretat alimentària i formació de recursos humans

Dotació, millora o ampliació d'infraestructures...

Protecció i millora de la qualitat del medi ambient, conservació racional i utilització raonable i sostenible de la biodiversitat

D'altra banda, en el *Pla director*, l'abastament i sanejament d'aigua es pot considerar incorporat en les prioritats següents:

V. ESTRATÈGIES D'INTERVENCIÓ: PRIORITATS SECTORIALS

Necessitats socials bàsiques. Els camps sectorials d'actuació són la salut bàsica, educació bàsica, població i salut reproductiva, nutrició, treballs elementals de subministrament d'aigua, sanejament, habitatge, actuacions d'emergència...

(...) Infraestructures i promoció del teixit econòmic

(...) Defensa del Medi Ambient

Adicionalment, l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional (AECI) té en marxa els programes *Araucària* –l'àmbit territorial de implantació dels quals és Llatinoamèrica- i *Azahar* –previst per a la conca mediterrània-, que també tenen dins els seus objectius la gestió integral dels recursos hídrics i la millora dels sistemes d'abastament i sanejament.

En definitiva, es verifica que l'accés a l'aigua potable i al sanejament adequat no és una prioritat sectorial específica per a la cooperació espanyola sinó que, al contrari, és transversal a les prioritats sectorials establertes en la *Llei* i en el *Pla director 2001-2004*, així com en els dos programes més destacats de caràcter mediambiental que actualment té en marxa.

Aquesta circumstància dificulta, en principi, el seguiment específic de l'ajuda dedicada a l'abastament i sanejament, ja que, fins a l'any 2003, l'avaluació anual de l'ajuda oficial al desenvolupament que realitza l'AECI es fa analitzant els sectors definits en el *Pla director*.

Conseqüentment, per a la caracterització de l'ajuda dedicada a l'aigua que es concreta a continuació, s'ha utilitzat la base de dades de l'Organització per a la Cooperació i Desenvolupament Econòmic (OCDE), denominada *Creditor Reporting System* (CRS), que conté l'ajuda bilateral dels països membres del Comitè d'Ajuda al Desenvolupament (CAD), de la Comunitat Europea i la multilateral canalitzada a través dels organismes de finançament internacional. Aquesta base de dades està estructurades segons diversos sectors, un dels quals és, precisament, l'aigua i contempla els següents subsectors:

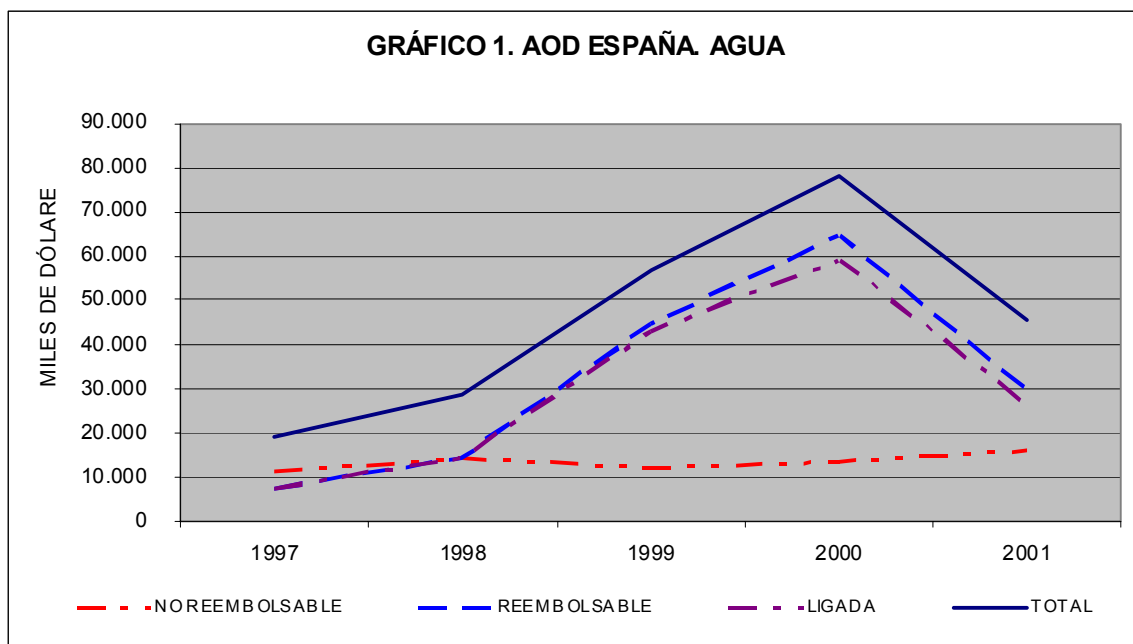
CRS: SECTOR AIGUA

CODI CAD	DESCRIPCIÓ
14010	Polítiques, planificació i gestió de recursos hidràulics
14015	Protecció dels recursos hidràulics
14020	Grans sistemes d'abastament i sanejament
14030	Petits sistemes d'abastament i sanejament
14040	Desenvolupaments fluvials
14050	Gestió d'aigües residuals
14081	Educació i formació en temes relacionats amb enginyeria hidràulica

Als quadres que s'inclouen al final, obtinguts a partir de la base CRS, es reflecteix la situació de l'ajuda oficial al desenvolupament espanyola destinada al sector aigua entre 1997 i 2001, la seva distribució geogràfica i sectorial i la qualitat de l'ajuda, per quant es refereix a la utilització de crèdits o donacions. A partir dels mateixos és possible arribar a les conclusions que es ressenyen a continuació.

Sobre l'evolució i la qualitat de l'ajuda

L'ajuda bilateral espanyola destinada a finançar al sector aigua va experimentar un creixement sostingut des del 1997 fins al 2000, any en què es va trencar la tendència i va sofrir una caiguda notable, precisament quan es van formalitzar els compromisos del mil·lenni. Això es pot apreciar en el Gràfic 1.

No obstant, convé afegir que aquesta evolució està condicionada per la component *reembossable*, que al quinquenni es va canalitzar, en tots els casos, a través dels denominats crèdits FAD, que tenen caràcter d'ajuda lligada; es va tractar de molt pocs crèdits formalitzats amb els següents països:

- 1997. Crèdits a Xina (1) i als Territoris Palestins (1). Representen el 41% del total
- 1998. Crèdits a Xina (2) i Hondures (1). Són el 50% del total

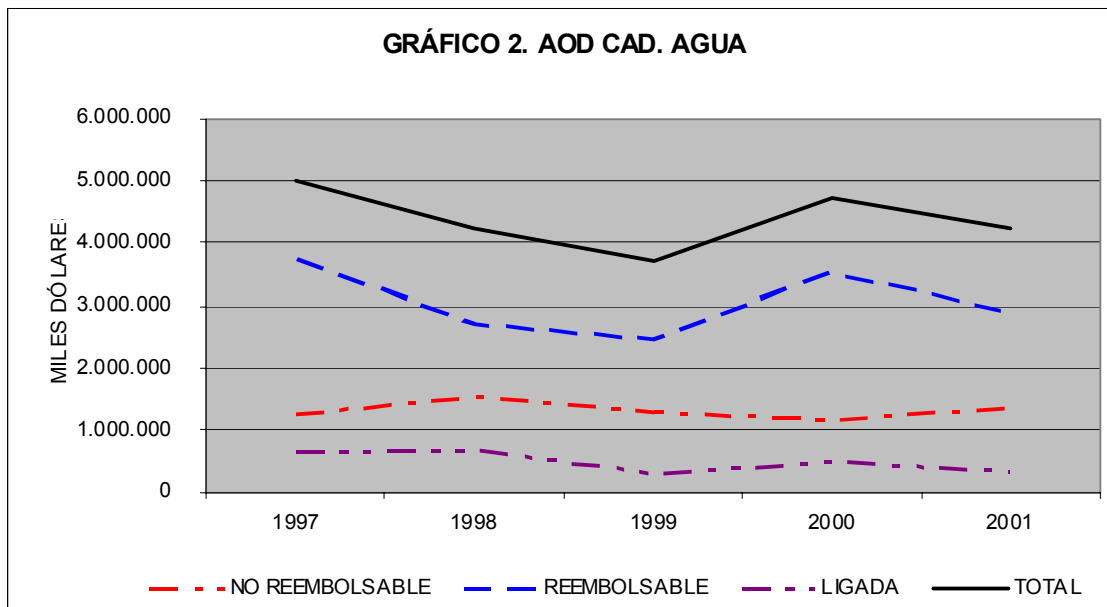

- 1999. Crèdits a Xina (2), El Salvador (1), Hondures (1) i Veneçuela (1). Són el 79% del total
- 2000. Crèdits a Xina (3), República Dominicana (1), Equador (1), Ghana (1) i Vietnam (1). Suposen el 83% del total de l'any
- 2001. Crèdits a Xina (2), Kazajistán (1) i Turquia (1). Representen el 64% del total de l'ajuda destinada al sector aigua de l'any

Tant a partir dels Quadres 1 i 2 com del gràfic anterior es pot afirmar que:

- El pes dels crèdits enfront de les donacions és preponderant en la inversió realitzada ja que els primers representen entre el 64% i 83% de l'ajuda en l'últim trienni.
- Aquesta proporció és exactament la contrària a la preponderant en el conjunt de l'AOD, en la que les donacions són, aproximadament, les dues terceres parts del total.
- **La importància de l'ajuda lligada és desmesurada en el sector aigua: sempre per damunt del 58% en l'últim trienni, en contradicció amb les recomanacions establertes a l'efecte pel Comitè d'Ajuda al Desenvolupament.**

En tot cas, l'evolució després de 2001 i el pes de la component *reembossable* és anàloga si es té en compte l'AOD dels països del CAD, tal com es pot comprovar en el Gràfic 2. A diferència de l'ajuda espanyola, la inversió en el sector aigua va tenir una tendència decreixent des de 1997 –quan es van invertir 5 mil·lards de dòlars– fins a 1999 –la inversió va ser de 3,7 mil·lards de dòlars–, va experimentar un màxim en 2000 –amb 4,7 mil·lards de dòlars–, i en 2001 va decaure fins xifres de 1998, quan es van destacar 4,2 mil·lards de dòlars.

Sobre la distribució geogràfica

En el *Pla director* s'estableixen els següents països com a centrals en l'AOD espanyola; entre parèntesi, després de cada un, s'indiquen les cobertures disponibles en cada cas relatives al sanejament (S) i a l'abastament (A):

Amèrica central: El Salvador (82% S, 77% A), Guatemala (81% S, 92% A), Hondures (75% S, 88% A) i Nicaragua (85% S, 77% A).

Carib: República Dominicana (67% S, 86% A). A més de Cuba (98% S, 91% A)

Amèrica del Sud: Bolívia (70% S, 83% A), Equador (86% S, 85% A), Perú (71% S, 80% A) i Paraguai (94% S, 78% A). A més de Colòmbia (86% S, 91% A)

Magrib: El Marroc (68% S, 80% A), Mauritània (33% S, 37% A), Tunis (84% S, 80% A), Algèria (92% S, 89% A) i Població Saharaui (sense dades)

Orient Mitjà: Territoris Palestins (100% S, 86% A), Jordània (99% S, 96% A), Líban (99% S, 100% A) i Egipte (98% S, 97% A)

Àfrica central: Senegal (70% S, 78% A), Cap Verd (71% S, 74% A), Guinea Bissau (56% S, 56% A), Guinea Equatorial (53% S, 44% A) i Sant Tomé (sense dades)

Àfrica Austral: Moçambic (43% S, 57% A), Angola (44% S, 38% A), Namíbia (41% S, 77% A) i Sudàfrica (87% S, 86% A)

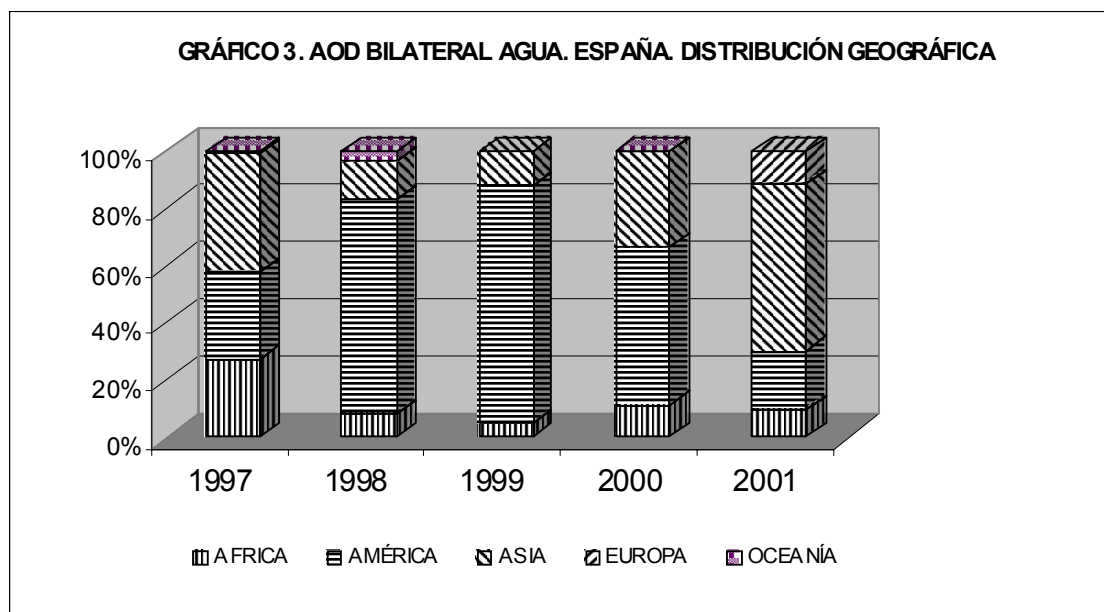
Àsia: Filipines (83% S, 86% A), Xina (40% S, 75% A) i Vietnam (47% S, 77% A)

Europa central i Oriental: Bòsnia-Herzegovina (sense dades), Albània (91% S, 97% A) i República Federal de Iugoslàvia (sense dades)

És immediat comprovar que, com és raonable, les prioritats geogràfiques mencionades no s'ajusten plenament a les que figuren amb els majors dèficit en abastament i sanejament, fonamentalment perquè, com es va exposar abans, l'aigua no és un sector específic prioritari en la política espanyola de cooperació internacional. En tot cas, s'anomena l'atenció sobre el fet que, dels països prioritaris marcats pel Pla director, només es consideren nou amb deficiències extremes en la cobertura d'abastament i sanejament.

Pel que fa a l'esforç inversor, i quant a la seva distribució a nivell continental, es verifica que és Amèrica, fins al 2000, el principal receptor de l'ajuda; en 2001, Àsia cobra el protagonisme principal, sens dubte a causa dels crèdits FAD destinats a Xina. Al contrari, Àfrica, el continent on es donen els majors dèficit pel que fa a la cobertura d'abastament d'aigua, no té en cap any un paper rellevant; aquesta circumstància és important tota vegada que, com es pot apreciar al Quadre 3 en el que estan els països amb majors dèficit en la cobertura d'abastament i sanejament, és precisament en aquest continent on es troben la majoria de països amb menors cobertures i on, per tant, és necessari realitzar un major esforç inversor si es pretén que es compleixin els compromisos del mil·lenni.

En el Gràfic 3 es reflecteix la distribució geogràfica de l'ajuda bilateral, podent-se comprovar els extrems al·ludits.

Pel que fa als països amb major inversió en el sector aigua, es verifica que, com es pot comprovar al quadre següent, en la seva gran majoria es tracta de països amb uns dèficit no extrems. En tot cas, s'anomena l'atenció sobre el fet que les majors inversions es corresponen amb la disponibilitat de crèdits FAD i que basta aquesta circumstància perquè un país passi a tenir la consideració de més beneficiat.

Països amb major inversió AOD espanyola en el sector aigua

(Xifres en milions de dòlars USA)

ÀFRICA

1997		1998		1999		2000		2001	
El Marroc	2,36	El Marroc	1,37	El Marroc	0,73	Ghana	5,00*	El Marroc	1,24
Mauritània	0,65	Mauritània	0,43	Moçambic	0,39	El Marroc	2,44	Tanzània	0,64
Namíbia	0,62	Senegal	0,30	Sudàfrica	0,33	Moçambic	0,44	Mauritània	0,58
Eritrea	0,27	Angola	0,12	Algèria	0,32	Mauritània	0,09	Guinea Bissau	0,22

ÀSIA

1997		1998		1999		2000		2001	
T. Palestins	5,30*	Xinesa	2,41*	Xinesa	6,01*	Xinesa	20,29*	Kazajistan	19,66*
Xinesa	2,40*	Filipines	0,67	Filipines	0,82	Vietnam	3,95*	Xinesa	4,87*
Filipines	0,10	T. Palestins	0,64	T. Palestins	0,09	Filipines	1,29	Filipines	0,67

Iraq	0,04					Índia	0,02	T. Palestins	0,64
------	------	--	--	--	--	-------	------	-----------------	------

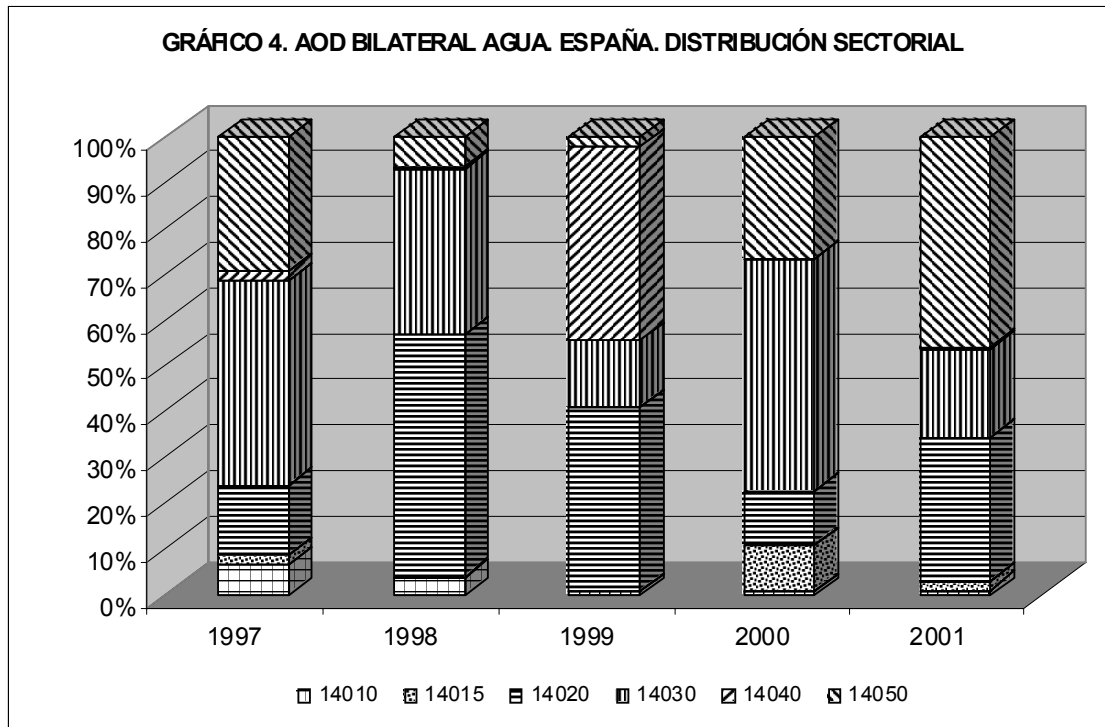
AMÈRICA

1997		1998		1999		2000		2001	
Perú	1,67	Hondures	12,58*	Veneçuela	22,67*	Equador	34,22*	R. Dominicana	2,27
Bóta	0,84	Guatemala	2,02	El Salvador	16,45*	R. Dominicana	3,16*	El Salvador	1,35
Hondures	0,68	Bóta	1,70	Bóta	1,50	Guatemala	1,30	Guatemala	1,22
Equador	0,40	Perú	1,50	R. Dominicana	1,17	El Salvador	1,05	Perú	0,97

Nota: L'asterisc és indicatiu que una part o tota l'ajuda es va canalitzar a través de la modalitat reembossable

Sobre la distribució sectorial

Al Quadre 4 i en el Gràfic 4 es reflecteix la distribució sectorial de l'ajuda canalitzada al sector aigua, segons la classificació adoptada en el CRS; es verifica que són els destinats sistemes d'abastament i sanejament, tants grans (14030) com petits (14020), els que acaparen la major part de la inversió, si bé són els primers els que, com a norma general en el període 1997-2001, tenen més preponderància.

L'anterior és rellevant en la mesura en què el sector que més s'adequa a la dinàmica de lluita contra la pobresa i que es destina als sectors rurals –On es presenten els majors dèficit– és l'associat als petits sistemes d'abastament i sanejament (14020). Aquesta circumstància ha sigut posada de manifest pel propi CAD.

CONCLUSIONS

L'objectiu del mil·lenni, que pretén, l'any 2015, reduir a la meitat el nombre de persones sense accés a l'aigua potable i a sistemes adequats de sanejament, representa un repte que ha d'implicar un enorme esforç inversor i una important dedicació de recursos humans i materials.

Però a més, és necessari que es comencen a concretar polítiques sectorials amb tendència a assentar les prioritats financeres i geogràfiques per a fer possible el seu compliment. Això, precisament, es recull en recents documents com, per exemple, el de l'avaluació de l'ajuda oficial al desenvolupament de Finlàndia realitzat pel CAD, en el que es proposa que el compliment dels objectius del mil·lenni haurien de considerar-se explícitament en el Llibre Blanc sobre el tema que aquell país ha de preparar en l'immediat futur.

En el cas d'Espanya, l'ajuda oficial al desenvolupament s'articula a través de prioritats sectorials i geogràfiques establertes en la Llei de Cooperació Internacional i en el Pla director 2001-2004; en cap cas coincideixen específicament amb l'aigua, sinó que aquesta és transversal als sectors considerats en ambdós documents. Aquesta circumstància ha obligat a recórrer a una base de dades –La CRS–, que permet l'anàlisi específica de l'AOD espanyola en el sector aigua.

Com resultats més destacats d'aquesta anàlisi cap ressaltar, en relació amb els objectius del mil·lenni, que la seva evolució temporal no es correspon amb l'esforç inversor esperat ja que, precisament en 2001, va experimentar una disminució substancial en el suma total.

Quant al destí de l'ajuda associada a l'aigua, ni els continents, ni els països més beneficiats són aquells en què es presenten majors dèficit en la cobertura d'abastament i sanejament. Convé ressaltar la circumstància que l'ajuda es canalitza, de forma preponderant, a través de crèdits, que tenen una component d'ajuda lligada rellevant. Aquesta circumstància és clarament contradictòria amb les recomanacions del CAD en relació amb aquest tema.

Finalment, la part més important de l'ajuda en el sector aigua va estar destinada, entre 1997 i 2001, a finançar grans sistemes d'abastament i sanejament a través de crèdits FAD; això és indicatiu que s'han primat projectes d'àmbit urbà, molt tecnificats i d'alt cost, quan és en el rural i amb projectes amb tecnologies apropiades on es presenten les majors necessitats en el sector.

En definitiva, és convenient realitzar una reconsideració de l'AOD espanyola relativa al sector aigua, si es pretén avançar en el compliment dels objectius del mil·lenni, ja que l'actual no incideix sobre els elements fonamentals que cal resoldre: localització geogràfica de l'ajuda i primacia de les donacions i de l'ajuda no lligada per a inscriure-la en l'objectiu de lluita contra la pobresa i, per tant, dirigir-la als sectors socials que sofreixen les majors carències.

Bibliografia

- ▭ (1) Aplicació de la Declaració del Mil·lenni de les Nacions Unides, informe del Secretari General, setembre del 2003
- ▭ (2) Informe sobre Desenvolupament Humà. Els Objectius del Mil·lenni: un pacte entre les nacions per a eliminar la pobresa humana, PNUD, Mundiprensa, 2003
- ▭ (3) Millenium Project, UN Development Group, 2003
- ▭ (4) Llei 23/1998 de 7 de juliol, BOE del 8 de juliol de 1998.
- ▭ (5) Ministeri d'Afers Exteriors. Secretaria d'Estat per a la Cooperació Internacional i per a Iberoamèrica. Aprovat pel Consell de ministres el 24 de novembre del 2000.
- ▭ (6) Pla director de la Cooperació Espanyola 2001-2004
- ▭ (7) Creditor Reporting System, AID Activities, OCDE, www.oecd.org
- ▭ (8) Development Cooperation 2002 Report, OCDE, 2003
- ▭ (9) Finland: DAC Peer Review, Main Findings and Recommendations, www.oecd.org

Quadres

Quadre 1: AOD bilateral Espanya.

Qualitat de l'ajuda (1)

(Xifres en milers de dòlars USA)

ANY	TOTAL	NO REEMBOSSABLE	REEMBOSSABLE	LLIGADA	NO L·LIGADA	PARCIAL L·LIGADA	COST LOCAL	COOPERACIÓ TÈCNICA
1997	18.978,636	11.282,388	7.696,249	7.675,249	21,000	-	21,000	1.849,847
1998	28.978,541	14.478,541	14.500,000	14.500,000	569,057	-	-	773,872
1999	56.810,016	12.011,016	44.799,000	42.997,000	1.802,000	-	1.802,000	620,247
2000	78.443,552	13.660,430	64.783,122	59.191,122	5.592,000	-	5.592,000	-
2001	45.570,000	16.237,000	29.333,000	26.406,000	2.927,000	-	-	-

Quadre 2: AOD Bilateral Espanya.
Qualitat de l'ajuda (2)

(Xifres en milers de dòlars USA)

ANY	TOTAL	NO REEMBOSSABLE		REEMBOSSABLE		LLIGADA	
1997	18.978,636	11.282,388	59,4%	7.696,249	40,6%	7.675,249	40,4%
1998	28.978,541	14.478,541	50,0%	14.500,000	50,0%	14.500,000	50,0%
1999	56.810,016	12.011,016	21,1%	44.799,000	78,9%	42.997,000	75,7%
2000	78.443,552	13.660,430	17,4%	64.783,122	82,6%	59.191,122	75,5%
2001	45.570,000	16.237,000	35,6%	29.333,000	64,4%	26.406,000	57,9%

Quadre 3: AOD Bilateral Espanya.
Distribució geogràfica

(Xifres en milers de dòlars USA)

CONTINENT	1997	1998	1999	2000	2001
Àfrica	5.217,352	2.511,764	2.668,687	9.009,737	4.455,000
Amèrica	5.766,313	21.671,264	47.217,657	43.049,492	9.425,000
Àsia	7.861,784	3.729,636	6.923,673	26.111,765	26.573,000
Europa	13,660	15,366		267,020	5.117,000
Oceania	119,527	1.050,512		5,539	
TOTAL	18.978,636	28.978,541	56.810,016	78.443,552	45.570,000

Quadre 4: AOD Bilateral Espanya.
Distribució Sectorial

(Xifres en milers de dòlars USA)

SECTOR	1997	1998	1999	2000	2001
14010	1.250,763	1.050,957	489,017	657,229	430,000
14015	363,431	109,900	-	7.663,683	805,000
14020	2.936,673	15.296,551	22.834,940	9.392,387	14.500,000
14030	8.460,724	10.524,386	8.175,870	39.711,386	8.734,000
14040	408,101	95,823	24.050,006	166,164	243,000
14050	5.558,944	1.900,923	1.260,184	20.757,221	20.757,000
14081	-	-	-	95,482	101,000
TOTAL	18.978,636	28.978,541	56.810,016	78.443,552	45.570,000